

«Құқықтық мәдениет» арнайы жобасының тұжырымдамасы

Өзектілігі.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасы қағидаттарының бірі бәсекеге қабілеттілік болып табылады және осы қағидатты толыққанды енгізу үшін халықтың құқықтық мәдениетін қалыптастыру мен сауаттылығын арттыруға бағытталған іс-шаралар кешенін өткізу қажет. Құқықтық сауаттылықтың жеткіліксіз деңгейі азаматтардың құқықтарының бұзылуына әкеп соғады, ал жазасыздық сезімі тәртіпсіздікке және заңнаманың бұзылуына және өзге де заңсыз әрекеттерге әкеп соғады. Осыған байланысты халықтың құқықтық сауаттылығын арттыру жөнінде кешенді жұмыс жүргізу қажет, бұл - бәсекеге қабілетті ұлт қалыптастыру жөніндегі «Рухани жаңғыру» бағдарламасы қағидаттарының бірін іске асыруға жәрдемдесетін болады.

Жобаның мақсаты Қазақстан халқының құқықтық сауаттылығы деңгейін арттыру, құқықтық мәдениетін қалыптастыру болып табылады.

Осы мақсатқа жету үшін келесі **міндеттерді** шешу қажет:

- Құқықтық білім беру негіздерін танымал ету бойынша кең ақпараттық науқан өткізу.
- Еңбек ұжымдарында құқықтың түрлі аспектілері бойынша оқыту дәрістерін ұйымдастыру және өткізу.
- Құқық бұзылған жағдайда қабылдануы қажет іс-әрекеттер бойынша халықпен мастер-класс ұйымдастыру және өткізу.
- Құқықтық мәселелер бойынша өңірлерде семинарлар ұйымдастыру және өткізу.
- Халықтың құқықтық мәдениетін қалыптастыруға бағытталған жобаларды іске асыруға ҮЕҰ өкілдерін тарту.
- Құқықтың түрлі салалары бойынша білім беру және тәжірибелік-бағытталған іс-шаралар кешенін жүргізу.

Арнайы жобаның мақсатты аудиториясы (халық санаты).

Қазақстан Республикасының халқы: жастар, оқушылар, өзін-өзі жұмыспен қамтыған халық, мұғалімдер, оқытушылар, жұмыспен қамту орталықтарының клиенттері және т. б.

Стратегиялық серіктестер/ зәкірлік ұйымдар.

Арнайы жоба шеңберінде жергілікті атқарушы органдардың ҮЕҰ-мен және қоғамдық бірлестіктермен, жұмыспен қамту орталықтарымен және өзге де

білім беру мекемелерімен ынтымақтастыққа мүдделі білім беру ұйымдарымен әріптестігі негізінде жүзеге асырылады.

Іске асыру тетігі:

1. Тәжірибелі құқықтанушылар мен теоретиктердің қатарынан озық деңгейдегі сарапшылар пулын қалыптастыру. Осы блокты іске асыру үшін құқық қорғау саласында жұмыс тәжірибесі бар үздік құқық қорғаушылар, заңгерлер арасында іріктеу жүргізу қажет. Сарапшылардың пулы халықтың құқықтық білімдерінің ағымдағы деңгейін анықтау және Жобаның білім беру компонентін өткізу үшін ақпараттық-әдістемелік материалдарды дайындау жөніндегі жұмысқа тартылатын болады. Сарапшылардың пулына халықаралық құқық пен қолданыстағы қазақстандық құқықты қоса алғанда, түрлі бағыттар бойынша мамандар кіруі тиіс. Сонымен қатар, тартылған сарапшылар ҚАЖК мен ҚР ІІМ өкілдерін белсенді тарта отырып, халықаралық тәжірибені ескере отырып, ұсақ құқық бұзушылықтар үшін түзету жұмыстарын енгізу мәселесі бойынша зерттеу жұмыстарын жүргізетін болады.

2. Одан әрі жұмыс істеу үшін оқу бағдарламасын және ақпараттық материалдарды әзірлеу (презентациялар, тарату материалдары және т. б.).

Сарапшылар пулының күшімен оқыту бағдарламалары әзірленеді, оның ішінде білім беру іс-шараларының негізгі тақырыптары анықталады. Тиімділікті арттыру мақсатында презентациялар және тарату материалдары түрінде көрнекі ақпараттық материалдарды әзірлеу қажет. Ақпараттық материалдар барлық қалаушылар үшін қолжетімді болуы тиіс. Материалдар ашылатын мәселенің негізгі мәнін, бояулы және оңай қабылдануға тиіс.

3. Өңірлерде жоба бойынша іс-шаралар өткізу жоспарын әзірлеу.

Өңірлерде, оның ішінде ауылдық жерлерде жобаны іске асыру жөніндегі республикалық іс-шаралар жоспарын әзірлеу қажет. Негізгі негізгі іс-шараларды, іс-шараларға қойылатын талаптарды және олардың ауқымын анықтау.

Жоспарды әзірлеуге және оны іске асыруға ҮЕҰ өкілдерін тарту қажет, оның ішінде өңірлер мен ел деңгейінде халықтың құқықтық мәдениетін қалыптастырып, санасын арттыруға бағытталған әлеуметтік гранттық жобаларды іске асыру жөніндегі мәселені қарау қажет.

4. Өңірлік консультанттарды іріктеу (әрбір өңір үшін 2 консультанттан кем емес)

Әрбір өңірде жұмыс істеу үшін жобаны іске асыруға жетекшілік ететін кемінде 2 кеңесші іріктеледі. Олар іс-шаралар жоспарының орындалуын қадағалау, серіктестерді тарту және жоба бойынша жалпы ұйымдастыру мәселелерін шешу қажет.

5. Өңірлік консультанттарды дайындау үшін тренингтер ұйымдастыру, өткізу, оларды бағдарламамен және жоба бойынша одан әрі қызметпен таныстыру.

Жобаның осы блогын іске асыру үшін жалпы ұйымдастыру семинары өткізіледі, оның шеңберінде өңірлік консультанттар дайындалады, олар алдағы уақытта оны практикалық іске асырумен айналысатын болады. Әр өңірден кем дегенде 2 адам тартылады, ол бірнеше күн ішінде жобамен, оның мәні мен мазмұнымен танысады. Дайындалған өңірлік консультанттар аймақтардағы жобаның амбассадорлары болады.

Республикалық ұйымдастыру семинары аяқталғаннан кейін дайындалған консультанттар өңірлік жаттықтырушыларды даярлау мақсатында өңірлерде семинарлар өткізеді. Әрбір кеңесші-жаттықтырушымен келісім жасалады. Консультанттарды дайындағаннан кейін іс-шаралардың негізгі бөлігі өткізіледі.

6. Әрбір өңірде жобаның басталуы туралы ақпараттық науқанды іске қосу.

Жобаның осы міндеттерін іске асыру аясында БАҚ тарту жоспарлануда. Әлеуметтік желілерде аккаунттар жасау керек. Арнайы медиа-жоспар әзірленетін болады. Ақпараттық науқан шеңберінде плакаттар мен бейне роликтерді (банктерде, ЖОО-да, вокзалдарда және әуежайларда, сондай-ақ СОО-да) тарату көзделген.

Сондай-ақ, білім беру курсынан өткен адамдардың заңгерлері ретінде қатысатын «сот процесі» телевизиялық ойындарын ұйымдастыру ұсынылады. Телевизиялық ойын өз құқықтары мен мүдделерін қорғау үшін алынған білімді іс жүзінде қолдануды және тәжірибе алуды көздейді. Ойынға білім беру іс-шараларына қатысушылар мен жобаға қатысушылар тартылады. Телевизиялық ойындардың форматы мен уақыты жобаны іске асыру барысында жеке қаралатын болады.

7. «Құқықтық мәдениет» жобасының 1 толқынын ұйымдастыру және өткізу.

Әрбір өңірде жұмыс істейтін және жұмыс істемейтін халықты қамти отырып, әзірленген бағдарламаға сәйкес жоба тақырыбы бойынша еңбек ұжымдарында ай сайын кемінде 5 кездесу өткізіледі.

Кездесу форматы: презентация, сұрақтар блогы жауаптар. Кездесу уақыты 40-тан 60 минутқа дейін. Қатысушылар саны 20 адамнан кем емес.

Жобаның осы кезеңін іске асыру шеңберінде еліміздің барлық өңірлерінде халықтың әртүрлі санаттарының қатысуымен азаматтарды құқықтық қорғау мәселелері бойынша пікірталастар мен пікірсайыстар ұйымдастырылатын болады. Өткізу форматы мен нысаны өз бетінше анықталады.

8. «Құқықтық мәдениет» жобасының 2 толқынын ұйымдастыру және өткізу.

Еңбек ұжымдары мен оқу орындарында дәрістер өткізу бойынша жұмыс жалғасады.

Қосымша демалыс күндері немесе жұмыстан тыс уақытта барлық тілек білдірушілер үшін айына 2 реттен кем емес мастер класстар өткізіледі, бұл

ретте іс-шараны алдын ала құлақтандыру барлық тұрғындардың іс-шараға қатысу мүмкіндігі болуы үшін жүргізіледі.

Іс-шараның ұзақтығы 60 минуттан аспайды. Іс-шараның нәтижесі бойынша әлеуметтік желілерде жарияланатын және ақпараттық толқынның қажетті деңгейін құрайтын қатысушылардың бейнепікірлері дайындалады.

9. «Құқықтық мәдениет» жобасының 3 толқынын ұйымдастыру және өткізу.

Кестеге сәйкес алдыңғы жұмыс жалғасады. Сондай-ақ кез келген адам кеңес ала алатын ақпараттық штабта консультациялар жүргізіледі. Кеңес алдын ала тіркелу бойынша аптасына 2 рет өткізіледі. Осы кезеңде еңбек ұжымдарында дәрістер аяқталады.

10. «Құқықтық мәдениет» жобасының 4 толқынын ұйымдастыру және өткізу.

Ақпараттық штабта шеберлік сабақтары мен кеңестер жалғасуда. Өз құқықтарын қорғау мәселелері бойынша көбірек білгісі келетін адамдар үшін қосымша әр өңірде 2 күн ұзақтығымен 3-тен кем емес семинар өткізіледі. Әрбір семинарда қатысушылардың саны 20 адамнан кем болмауы тиіс.

Семинарға қатысушыларды іріктеу конкурстық негізде жүргізіледі, мысалы, семинарға қатысу үшін олар алдын-ала кейбір шарттарды орындауы тиіс. Адам құқықтары мәселесі бойынша қолданыстағы стереотиптер тақырыбына әлеуметтік желілерде пост жазу, оны # және т.б. хештегімен белгілеу ұсынылады. Қамту әр өңірде 8000-нан астам адамды құрауы тиіс.

11. Оқу орындарының білім беру бағдарламасына элективті пәндерді енгізу.

Жобаны іске асыру барысында сарапшылар пулының күш-жігерімен құқықтық емес мамандықтарды білім беру бағдарламасына енгізу үшін құқық негіздері бойынша әдістемелік ұсынымдар мен оқу курсының бағдарламасы әзірленетін болады. Оқу орындарының профессорлық-оқытушылық құрамымен талқылау жүргізіледі. Алдағы уақытта қажетті оқу-әдістемелік материалдар әзірленеді және білім беру үдерісіне элективті пәндерді енгізу бойынша жұмыстар жүргізіледі.

Арнайы жобаның әкімшісі: ҚР ӘМ, ҚР БП, ҚР ЖС, ҚР БҒМ, ҚР ІІМ, ЖАО.

Іске асыру индикаторлары:

– Республикалық маңызы бар қалаларда (Нұр-сұлтан, Алматы, Шымкент) және еліміздің өңірлерінде БАҚ-та және жарнамалық алаңдарда (билбордтар, қоғамдық көлік, ақпараттық стендтер) ақпараттық кампания өткізу;

– өткізілетін жұмысқа танымал адамдарды, қоғамдық пікір көшбасшыларын тарту;

– әлеуметтік желілерде, танымал пабликаларда және блогерлерде, соның ішінде әлеуметтік желілерде жоба беттерінде жарияланымдарды орналастыру;

– арнайы жобаны іске асыру шеңберінде қамтылған халық саны 30 000-нан астам адам;

– жоғары оқу орындарын оқыту жүйесіне енгізу үшін оқыту бағдарламаларын құру;

– жүргізіліп жатқан жұмысқа халықтың тартылуы;

– құқықтық мәселелер бойынша консультанттардың даярланған жаттықтырушыларының саны-бүкіл ел бойынша 500-ден астам адам.

Күтілетін нәтижелер:

- Өз құқықтары туралы ақпараттандырылған азаматтар санын арттыру.
 - Өз құқықтық мәселелерін шешкен адамдардың санын арттыру.
 - Ұсақ құқық бұзушылық деңгейін төмендету.
 - Құқықтық мәселелер бойынша консультанттардың санын арттыру.
-